กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กรมอุตุนิยมวิทยา

การติดตามและการคาดหมายปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะอากาศ

เดือนเมษายน ถึง มิถุนายน พ.ศ.2569

ออกประกาศ 27 มีนาคม พ.ศ.2569

1. ปรากฏการณ์ El Nino Southern Oscillation (ENSO)

ขณะนี้ปรากฏการณ์เอนโซอยู่ในสภาวะ ลานีญา (Nino 3.4 = - 0.6) จากแบบจำลองการพยากรณ์ ENSO index ของศูนย์ต่างๆ ทั่วโลก การพยากรณ์ความน่าจะเป็นของสถานการณ์ ENSO และการพยากรณ์อุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเขตศูนย์สูตรส่วนใหญ่ที่มีค่าต่ำกว่าค่าปกติ ประกอบกับเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติและแบบจำลองแล้ว คาดว่า ปรากฏการณ์เอนโซที่อยู่ในสภาวะลานีญาในปัจจุบัน จะเปลี่ยนเข้าสู่สภาวะปกติในเดือนเมษายน และคาดว่าจะคงสภาวะนี้ต่อไปจนถึงช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ด้วยความน่าจะเป็นร้อยละ 55 หลังจากนั้นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเข้าสู่สภาวะเอลนีโญในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม ด้วยความน่าจะเป็นร้อยละ 62 และจะต่อเนื่องไปจนถึงปลายปี 2569

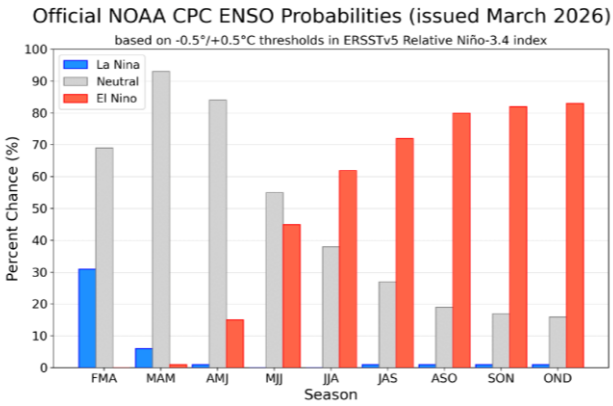

รูปที่ 1 ผลการพยากรณ์ความน่าจะเป็นของปรากฏการณ์ ENSOจากแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

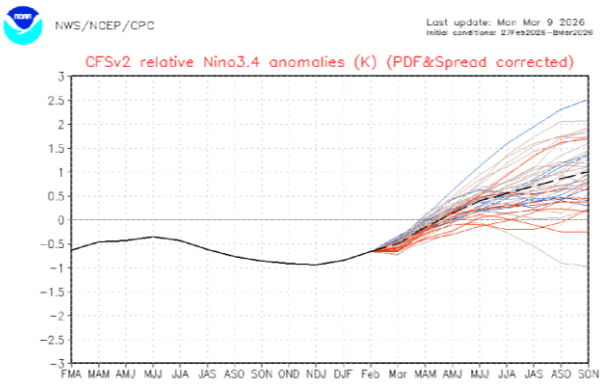

รูปที่ 2 แบบจำลองเฉลี่ยผลการพยากรณ์ค่าผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณ Nino 3.4 จากศูนย์ภูมิอากาศทั่วโลกรวบรวมโดยศูนย์ IRI/CPC

2. ปรากฏการณ์ Indian Ocean Dipole (IOD)

ปรากฏการณ์ IOD หรือดัชนีวัดค่าความผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเล อันเนื่องมาจากการอุ่นขึ้นหรือเย็นตัวอย่างผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณตอนใต้ด้านตะวันออกของมหาสมุทรอินเดียบริเวณเขตศูนย์สูตร (EAST) กับอุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณด้านตะวันตกของมหาสมุทรอินเดียเขตศูนย์สูตร (WEST) ดังรูปที่ 3 เรียกว่าปรากฏการณ์ Indian Ocean Dipole จากแบบจำลองการพยากรณ์ IOD index การพยากรณ์ความน่าจะเป็นของสถานการณ์ IOD และการพยากรณ์อุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณมหาสมุทรอินเดีย ดังรูปที่ 4 พบว่า ช่วงเดือนที่ผ่านมาปรากฏการณ์ IOD มี**สถานะปกติ (Neutral)** โดยปัจจุบันมีค่าดัชนีอยู่ที่ **-0.13 °C** จากแบบจำลองคาดการณ์ว่า IOD จะมี**สถานะปกติ (Neutral)** ในช่วงเดือนเมษายนซึ่งจะยังไม่ส่งผลต่อปริมาณฝนรวมบริเวณประเทศไทย จากนั้นจะเปลี่ยนเป็นสถานะบวกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2569 และจะเริ่มส่งผลให้ปริมาณฝนลดลงเล็กน้อยในช่วงดังกล่าว

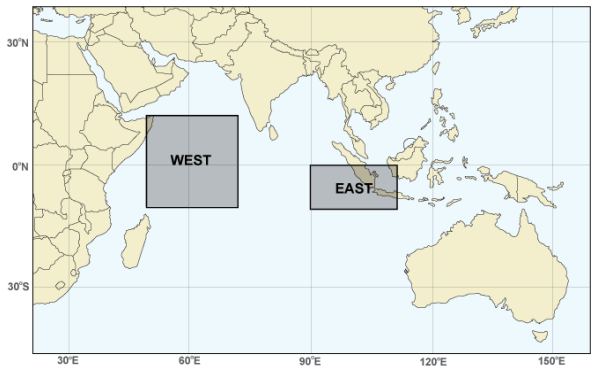

รูปที่ 3 แผนที่บริเวณ Indian Ocean Dipole
จากกรมอุตุนิยมวิทยาประเทศออสเตรเลีย

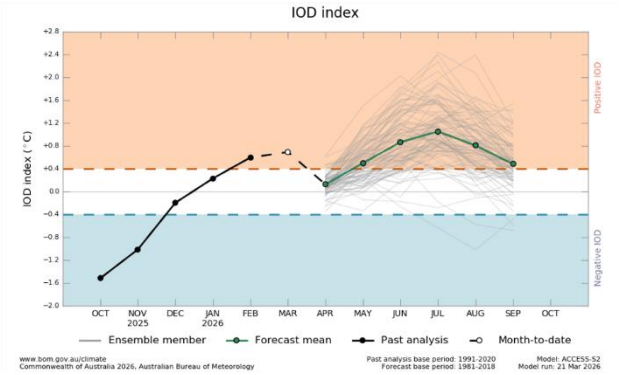

รูปที่ 4 ผลการพยากรณ์ IOD index
จากแบบจำลองกรมอุตุนิยมวิทยาประเทศออสเตรเลีย

3. ปรากฏการณ์ Madden Julian Oscillation (MJO)

MJO เป็นปรากฏการณ์เกิดควบคู่กันระหว่างการไหลเวียนของบรรยากาศกับการยกตัวขนาดใหญ่ของอากาศในเขตร้อนมีช่วงการเกิดอยู่ในระหว่าง 30-60 วัน โดยจะมีการเคลื่อนตัวทางตะวันออก ซึ่งจะมีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบกับการเกิดฝนที่ผิดปกติในขณะที่ปรากฏการณ์ MJO เคลื่อนผ่าน โดยในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ กลางเดือนมีนาคม 2569 ปรากฏการณ์ MJO มีกำลังอ่อนและเคลื่อนที่อยู่ภายในวงกลม โดยเคลื่อนตัวผ่านบริเวณ Maritime Continent เข้าสู่บริเวณ Western Pacific จากนั้นมีกำลังแรงขึ้นเล็กน้อยพร้อมทั้งเคลื่อนเข้าสู่บริเวณ Western Hemisphere ส่วนผลการพยากรณ์ดัชนี MJO จากแบบจำลอง พบว่าในตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงสัปดาที่ 4 ของเดือนเมษายน 2569 ปรากฏการณ์ MJO มีกำลังแรงขึ้นและเคลื่อนตัวอยู่บริเวณ Western Hemisphere ดังรูปที่ 5 ซึ่งภาพรวมของการพยากรณ์ค่า OLR ดังรูปที่ 6 คาดการณ์ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวปรากฏการณ์ MJO จะส่งผลกระทบให้บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยมีฝนลดลงได้ หลังจากนั้นยังคงต้องเฝ้าติดตามปรากฏการณ์ MJO อย่างใกล้ชิดต่อไป

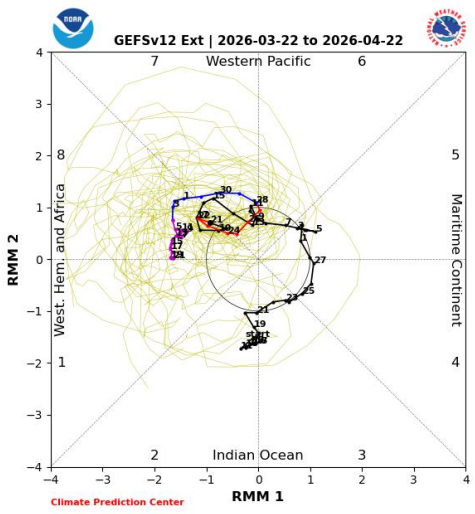

รูปที่ 5 กราฟแสดงการพยากรณ์ MJO Index และ MJO Phase
จากศูนย์ภูมิอากาศทั่วโลก โดยแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

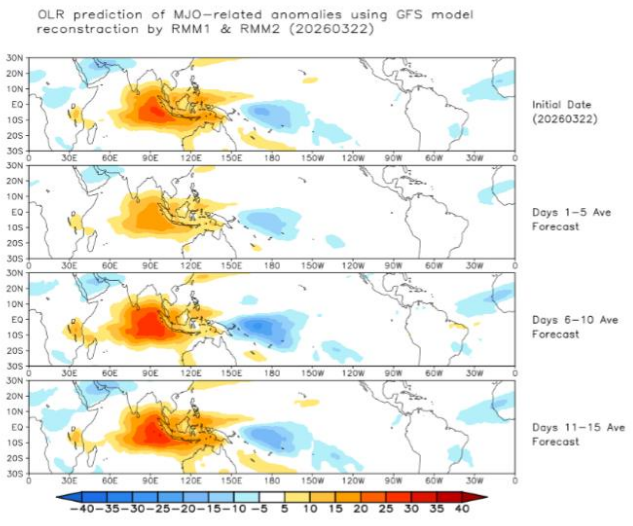

รูปที่ 6 แสดงการพยากรณ์ค่าการปลดปล่อยความร้อนจากพื้นโลก (OLR)
เฉลี่ย 3 ช่วง ช่วงละ 5 วันโดยแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

4. ลมมรสุม (Monsoon)

ลมมรสุม คือลมที่พัดตามฤดูกาล (ลมประจำฤดู) เป็นลมแน่ทิศและสม่ำเสมอ โดยประเทศไทยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Monsoon)

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมประเทศไทย ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้บริเวณมหาสมุทรอินเดีย มรสุมนี้จะนำมวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้มีเมฆมากและฝนชุกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเล และเทือกเขาด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น หลังจากหมดอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แล้ว ประมาณกลางเดือนตุลาคมจะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงบนซีกโลกเหนือ ประเทศมองโกเลียและจีน

จากผลการคาดหมายลมที่ระดับ 850hPa (1,500 เมตร) ช่วง 4 สัปดาห์ข้างหน้า มีดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 (รูปที่ 7) ลมตะวันตกที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติเล็กน้อยพัดปกคลุมประเทศไทยตอนบน ในขณะที่ลมตะวันตกเฉียงเหนือที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติพัดปกคลุมภาคใต้ ต่อมาในสัปดาห์ที่ 2 (รูปที่ 8) และสัปดาห์ที่ 3 (รูปที่ 9) ลมตะวันตกเฉียงใต้ที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติพัดปกคลุมประเทศไทยตอนบน ในขณะที่ลมตะวันตกมีกำลังแรงกว่าค่าปกติพัดปกคลุมภาคใต้ สำหรับในสัปดาห์ที่ 4 (รูปที่ 10) ลมตะวันตกเฉียงใต้ที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติพัดปกคลุมประเทศไทยตอนบนไปจนถึงภาคใต้ตอนบน กับมีลมตะวันออกที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติพัดปกคลุมภาคใต้ตอนล่าง ส่งผลให้ในเดือนเมษายน ประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีอุณหภูมิผิวพื้นที่สูงกว่าค่าปกติ ในขณะที่บริเวณประเทศไทยส่วนใหญ่มีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ เว้นแต่บริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง รวมไปถึงภาคใต้ตอนบนที่มีปริมาณฝนใกล้เคียงค่าปกติ (เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของช่วงเดียวกัน ในช่วงปี 2534-2563)

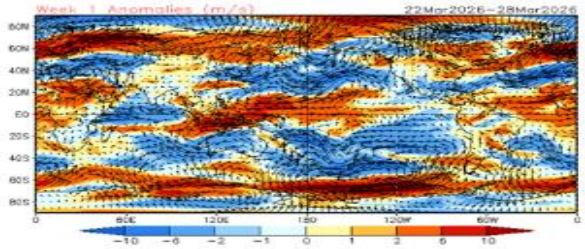

รูปที่ 8. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 22-28 มี.ค. 69

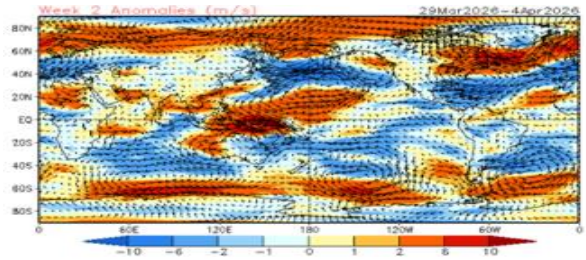

รูปที่ 9. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 29 มี.ค.-4 เม.ย. 69

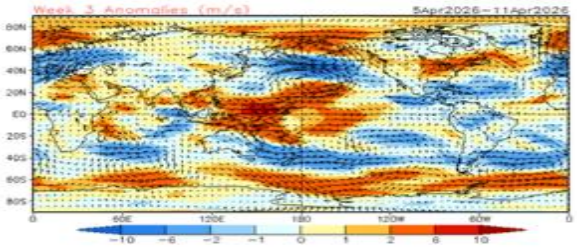

รูปที่ 10. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 5-11 เม.ย. 69

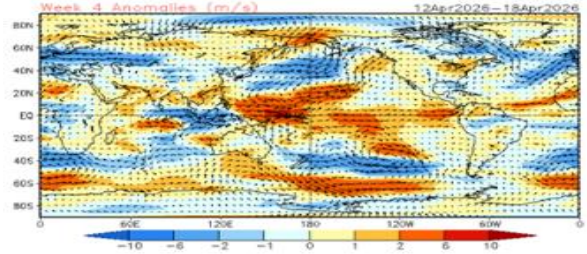

รูปที่ 11. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 12-18 เม.ย. 69